Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 12. maja 2022*

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Začasno zavarovanje in odvzem predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji – Direktiva 2014/42/EU – Člen 4 – Odvzem – Člen 7 – Začasno zavarovanje – Člen 8 – Procesna jamstva – Začasno zavarovanje in odvzem premoženja, ki je v lasti tretje osebe v kazenskem postopku – Nacionalna ureditev, ki ne določa pravnega sredstva za tretjo osebo med sodnim postopkom in ne dopušča morebitnega vračila navedenega premoženja pred zaključkom kazenskega postopka“

V zadevi C-505/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče, Bolgarija) z odločbo z dne 8. oktobra 2020, ki je na Sodišče prispela istega dne, v postopku, ki sta ga sprožila

**RR,**

**JG,**

ob udeležbi

**Spetsializirana prokuratura,**

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi N. Jääskinen, predsednik senata, M. Safjan (poročevalec) in M. Gavalec, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališča, ki sta ga predložila

– za Evropsko komisijo M. Wasmeier in I. Zaloguin, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: bolgarščina.

izreka naslednjo

## Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4(1) v povezavi s členom 2(3) Direktive 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji (UL 2014, L 127, str. 39, in popravek v UL 2014, L 138, str. 114), člena 8 te direktive in člena 17 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka, v katerem sta osebi RR in JG kot tretji osebi v tem postopku pri predložitvenem sodišču zahtevali vračilo svojega premoženja, zaseženega v predhodni fazi navedenega postopka.

## Pravni okvir

### *Pravo Unije*

3 V uvodnih izjavah 15, 31, 33, 34 in 38 Direktive 2014/42 je navedeno:

„(15) Moralo bi se omogočiti, da se na podlagi pravnomočne obsodbe za kaznivo dejanje odvzamejo predmeti, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjska korist, pridobljene s kaznivim dejanjem, ali premoženje v vrednosti takšnih predmetov ali premoženjske koristi. Takšna pravnomočna obsodba je lahko izrečena tudi v okviru postopka v nenavzočnosti. Če odvzem na podlagi pravnomočne obsodbe ni mogoč, bi moralo biti pod določenimi pogoji še vedno mogoče zaseči predmete, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja in premoženjsko korist, vsaj v primeru bolezni ali bega osumljenca ali obdolženca. Vendar pa bi bil v takih primerih bolezni in bega sam obstoj postopka v nenavzočnosti dovolj za izpolnitev te obveznosti držav članic. Če je osumljenec ali obdolženec pobegnil, bi morale države članice sprejeti vse razumne ukrepe in lahko zahtevajo, da mora biti zadevna oseba prisotna v postopku odvzema ali o njem obveščena.

[…]

(31) Ker sklepi o začasnem zavarovanju omejujejo lastninsko pravico, takšni začasni ukrepi ne bi smeli veljati dlje, kot je to potrebno za ohranitev razpoložljivosti premoženja zaradi morebitnega poznejšega odvzema. To bi lahko zahtevalo sodno presojo, da se zagotovi ohranitev njihovega namena, in sicer preprečitev zapravljanja premoženja.

[…]

(33) Ta direktiva bistveno vpliva na pravice oseb – ne le osumljencev ali obdolžencev, ampak tudi na pravice tretjih oseb, ki se jih kazensko ne preganja. Zato je treba določiti posebna jamstva in pravna sredstva za zagotavljanje ohranitve njihovih temeljnih pravic pri izvajanju te direktive. To vključuje pravico do zaslišanja za tretje osebe, ki trdijo, da so lastniki zadevnega premoženja ali da imajo druge lastninske pravice (stvarne pravice, *ius in*

*re*), kot je na primer pravica do uporabe. Osebo, na katero vpliva, bi bilo treba o sklepu o začasnem zavarovanju obvestiti čim prej po izvršitvi sklepa. Pristojni organi pa lahko obvestilo zadevni osebi o takšnih sklepih zaradi potreb preiskave odložijo.

(34) Namen obvestila o sklepu o začasnem zavarovanju je med drugim tudi, da se osebi, na katero vpliva, omogoči, da sklep izpodbija. V takšnem obvestilu bi zato moral biti naveden, vsaj na kratko, razlog ali razlogi za zadevni sklep, pri čemer se razume, da je lahko takšna navedba zelo zgoščena.

[…]

(38) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana v [Listini] ter Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah[, podpisani v Rimu 4. novembra 1950] (v nadaljnjem besedilu: EKČP), kot se jih razlaga v sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice. To direktivo bi bilo treba izvajati v skladu s temi pravicami in načeli. Ta direktiva ne bi smela posegati v nacionalno pravo v zvezi s pravno pomočjo in državam članicam ne nalaga nobenih obveznosti glede njihovih sistemov pravne pomoči, ki bi se morali uporabljati v skladu z Listino in EKČP.“

4 Člen 1 te direktive, naslovljen „Vsebina“, v odstavku 1 določa:

„Ta direktiva določa minimalna pravila o začasnem zavarovanju premoženja zaradi morebitnega poznejšega odvzema in o odvzemu premoženja v kazenskih zadevah.“

5 Člen 2 navedene direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

3. ‚predmeti, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja‘ pomenijo katero koli premoženje, ki se uporablja ali je na kakršen koli način, v celoti ali delno, namenjeno storitvi kaznivega dejanja ali kaznivih dejanj;

4. ‚odvzem‘ pomeni dokončni odvzem premoženja, ki ga v zvezi s kaznivim dejanjem odredi sodišče;

5. ‚začasno zavarovanje‘ pomeni začasno prepoved prenosa, uničenja ali preoblikovanja premoženja, razpolaganja ali prometa z njim ali začasen prevzem skrbništva ali nadzora nad premoženjem;

[…]“

6 Člen 3 te direktive, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„Ta direktiva se uporablja za kazniva dejanja, zajeta z naslednjimi instrumenti:

[…]

(g) Okvirni sklep Sveta 2004/757/PNZ z dne 25. oktobra 2004 o opredelitvi minimalnih določb glede elementov kaznivih dejanj in kazni na področju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami [(UL 2004, L 335, str. 8)];

(h) Okvirni sklep Sveta 2008/841/PNZ z dne 24. oktobra 2008 o boju proti organiziranemu kriminalu [(UL 2008, L 300, str. 42)];

[…]“

7 Člen 4 Direktive 2014/42, naslovljen „Odvzem“, v odstavku 1 določa:

„Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, ki omogočajo, da se na podlagi pravnomočne obsodbe za kaznivo dejanje, ki je lahko bila izrečena tudi v okviru postopka v nenavzočnosti, bodisi v celoti bodisi delno odvzamejo predmeti, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja in premoženjska korist ali premoženje v vrednosti takšnih predmetov ali premoženjske koristi.“

8 V skladu s členom 5(1) te direktive „države članice sprejmejo potrebne ukrepe, ki jim omogočijo, da odvzamejo, bodisi v celoti bodisi delno, premoženje, ki je v lasti osebe, obsojene za kaznivo dejanje, s katerim je mogoče neposredno ali posredno pridobiti gospodarsko korist, kadar sodišče na podlagi okoliščin primera, vključno s specifičnimi dejstvi in razpoložljivimi dokazi, kot je nesorazmerna vrednost premoženja obsojenca glede na njegove zakonite dohodke, meni, da je bilo zadevno premoženje pridobljeno s kaznivim ravnanjem“.

9 Člen 6 navedene direktive, naslovljen „Odvzem tretji osebi“, določa:

„1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da omogočijo odvzem premoženjske koristi ali drugega premoženja, katerega vrednost ustreza premoženjski koristi, ki jo je neposredno ali posredno na tretje osebe prenesel osumljenec ali obdolženec ali jo je tretja oseba pridobila od osumljenca ali obdolženca, vsaj v primerih, če so te tretje osebe vedele ali bi morale vedeti, da je namen prenosa ali pridobitve izogib odvzemu, in sicer na podlagi konkretnih dejstev in okoliščin, tudi ko sta bila prenos ali pridobitev opravljena brezplačno ali v zameno za znesek, ki je bistveno nižji od tržne vrednosti.

2. Odstavek 1 ne posega v pravice tretjih oseb, ki ravnajo v dobri veri.“

10 Člen 7 iste direktive, naslovljen „Začasno zavarovanje“, določa:

„1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da omogočijo začasno zavarovanje premoženja zaradi morebitnega poznejšega odvzema. Ti ukrepi, ki jih odredi pristojni organ, vključujejo nujne ukrepe, ki se sprejmejo, kadar so potrebni za ohranitev premoženja.

2. Za premoženje v posesti tretje osebe iz člena 6 se lahko uporabijo ukrepi začasnega zavarovanja za namene morebitnega poznejšega odvzema.“

11 Člen 8 Direktive 2014/42, naslovljen „Zaščitni ukrepi“, določa:

„1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da se osebam, na katere vplivajo ukrepi iz te direktive, zagotovi pravica do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja z namenom varovanja njihovih pravic.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da se sklep o začasnem zavarovanju po izvršbi čim prej pošlje osebi, na katero vpliva. V takšnem obvestilu je vsaj na kratko naveden razlog ali razlogi za izdajo zadevnega sklepa. Kadar je treba preprečiti ogrožanje kazenske preiskave, lahko pristojni organi preložijo obvestilo o sklepu o začasnem zavarovanju osebi, na katero vpliva.

3. Sklep o začasnem zavarovanju je veljaven samo toliko časa, kolikor je to potrebno za ohranitev premoženja zaradi morebitnega poznejšega odvzema.

4. Države članice osebi, na premoženje katere vpliva sklep o začasnem zavarovanju, zagotovijo dejansko možnost izpodbijanja sklepa o začasnem zavarovanju pred sodiščem v skladu s postopki, določenimi v nacionalnem pravu. V takšnih postopkih se lahko zahteva, da je treba prvotni sklep o začasnem zavarovanju, ki ga izda pristojni organ, ki ni pravosodni organ, najprej predložiti v potrditev ali presojo pravosodnemu organu, preden se lahko izpodbija pred sodiščem.

5. Začasno zavarovano premoženje, ki se pozneje ne odvzame, je treba takoj vrniti. Pogoji ali postopkovna pravila za vračilo takšnega premoženja se določijo z nacionalnim pravom.

6. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je vsak sklep o odvzemu obrazložen in poslan osebi, na katero vpliva. Države članice osebi, v zvezi s katero se odredi odvzem, zagotovijo dejansko možnost izpodbijanja sklepa pred sodiščem.

[…]

9. Tretje osebe lahko zahtevajo lastništvo ali druge lastninske pravice, tudi v primerih iz člena 6.

[…]“

### *Bolgarsko pravo*

*Kazenski zakonik*

12 Člen 53 Nakazatelen kodeks (kazenski zakonik) določa:

„1. Ne glede na kakršno koli kazenskopravno odgovornost se v korist države odvzamejo:

(a) stvari, ki so v lasti storilca in ki so bile namenjene ali uporabljene za storitev naklepnega kaznivega dejanja; če so te stvari uničene ali so bile odsvojene, se odredi odvzem njihove protivrednosti;

(b) stvari, ki so v lasti storilca in so bile predmet naklepnega dejanja, če je to izrecno določeno v posebnem delu kazenskega zakonika.

2. V korist države se odvzamejo tudi:

(a) stvari, ki so bile predmet dejanja, ali predmeti, ki so bili uporabljeni za kaznivo dejanje in katerih posedovanje je prepovedano, ter

(b) neposredna in posredna premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem, če je ni treba vrniti ali ponovno vzpostaviti; če premoženjske koristi ni več ali je bila odsvojena, se odredi odvzem njene protivrednosti.

3. V smislu odstavka 2(b):

1. ‚neposredna premoženjska korist' pomeni vsako ekonomsko korist, ki je neposredna posledica kaznivega dejanja;

2. ‚posredna premoženjska korist' pomeni vsako gospodarsko korist, do katere je prišlo z razpolaganjem z neposredno premoženjsko koristjo, ter vsako premoženje, ki je bilo pridobljeno s poznejšim popolnim ali delnim preoblikovanjem neposredne premoženjske koristi, tudi z njenim pomešanjem s premoženjem zakonitega izvora; predmet odvzema je premoženje do višine vrednosti zaobsežene neposredne premoženjske koristi in povečanje premoženja, neposredno povezano z razpolaganjem ali preoblikovanjem neposredne premoženjske koristi in vključitvijo neposredne premoženjske koristi v premoženje."

*Zakonik o kazenskem postopku*

13 Člen 111 Nakazatelno-protsesualen kodeks (zakonik o kazenskem postopku), naslovljen „Hramba materialnih dokazov", določa:

„1. Materialni dokazi se hranijo do konca kazenskega postopka.

2. Predmeti, zaseženi zaradi materialnih dokazov, se lahko vrnejo upravičencem, ki so jim bili odvzeti, z dovoljenjem državnega tožilca pred koncem kazenskega postopka, samo če to ne ovira razkritja objektivne resnice in če s temi predmeti niso bili storjeni prekrški.

3. Državni tožilec odloči o zahtevkih za vračilo v roku treh dni. Imetnik pravic lahko zoper zavrnitev državnega tožilca na podlagi odstavka 2 vloži tožbo pri pristojnem prvostopenjskem sodišču. To sodišče o pritožbi odloči v treh dneh od njenega prejema na seji brez navzočnosti javnosti, njegova odločitev pa je dokončna.

4. Pokvarljivi predmeti, zaseženi kot materialni dokazi, ki so bili odvzeti upravičencem in jih tem ni mogoče vrniti, se izročijo zadevnim institucijam in pravnim subjektom z dovoljenjem državnega tožilca, da se uporabijo v skladu s svojo namembnostjo ali se prodajo, pri čemer se v tem primeru izkupiček od prodaje deponira pri komercialni banki v korist nacionalnega proračuna.

5. Prepovedane droge, predhodne sestavine prepovedanih drog in psihotropne rastline ter trošarinski proizvodi se lahko uničijo pred koncem kazenskega postopka v skladu s pogoji in postopki, določenimi z zakonom. V tem primeru se do konca postopka hranijo le reprezentativni vzorci.

[…]"

## Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

14 15. januarja 2019 je bila pri pregledu vozila, ki ga je vozil WE in v katerem je bila tudi RR, njegova zunajzakonska partnerica in lastnica tega vozila, ugotovljena prisotnost prepovedanih drog. Zoper WE in RR je bil uveden kazenski postopek, vendar pa je tožilec po izvedbi preiskave ocenil, da RR o prisotnosti prepovedanih drog ni bila obveščena, in je kazenski pregon zoper njo ustavil. Kljub temu je vozilo, za katero je bilo v preiskavi dokazano, da je bilo dano trajno na voljo WE, v skladu s členom 111 zakonika o kazenskem postopku ostalo zaseženo kot materialni dokaz v okviru postopka zoper WE.

15 V okviru kazenskega postopka, uvedenega zoper hudodelsko združbo zaradi trgovine s prepovedanimi drogami, je bila 7. avgusta 2019 opravljena hišna preiskava v stanovanju osebe JG, v kateri sta bila zasežena dva prenosna telefona in znesek denarja. Vendar pa zoper JG ni bil uveden kazenski postopek, ker je državni tožilec menil, da ta ni bil vpleten v kaznivo dejanje. Oba prenosna telefona in znesek denarja so v okviru postopka, uvedenega proti članom hudodelske združbe, ostali zaseženi kot materialni dokazi v skladu s členom 111 zakonika o kazenskem postopku.

16 RR in JG sta pri Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče, Bolgarija), ki je predložitveno sodišče, vložila zahtevek za vračilo svojega premoženja.

17 Po mnenju tega sodišča nacionalna ureditev sicer določa možnost, da tretja oseba v predhodni fazi kazenskega postopka zahteva vrnitev odvzetega premoženja, vendar ne dovoljuje, da tako vračilo zahteva v sodni fazi tega postopka, ki lahko traja več let.

18 Navedeno sodišče dodaja, da člen 53 kazenskega zakonika ne omogoča odvzema premoženja dobroverne tretje osebe v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, tako da je treba zaseženo premoženje iz postopka v glavni stvari po koncu sodne faze vrniti lastnikom.

19 Zato se to sodišče sprašuje o združljivosti te ureditve z Direktivo 2014/42 v povezavi s členom 17 Listine.

20 V teh okoliščinah je Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali člen 8 Direktive 2014/42 nasprotuje nacionalnemu zakonu, v skladu s katerim prizadeta oseba v primeru začasnega zavarovanja, ki zadeva premoženje, ki je bilo zaseženo kot domnevni predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje, ali kot premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem, v sodni fazi kazenskega postopka nima pravice, da pri sodišču vloži predlog za vračilo tega premoženja?

2. Ali je nacionalni zakon, ki ne dopušča odvzema ‚predmeta, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje', ki je stvar, ki je v lasti tretje osebe, ki ni bila udeležena pri kaznivem dejanju, in ki jo je ta tretja oseba prepustila v trajno uporabo obtožencu tako, da pravice iz lastnine v notranjem razmerju izvaja predvsem obtoženec, skladen s členom 4(1) v povezavi s členom 2, točka 3, Direktive 2014/42 ter členom 17 Listine?

3. Če je odgovor na to vprašanje nikalen: ali člen 8(6), drugi stavek, in (7) Direktive 2014/42 nalaga dolžnost, da se nacionalni zakon razlaga tako, da tretji osebi, katere premoženje je predmet začasnega zavarovanja in bo morda odvzeto kot predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje, omogoča udeležbo v postopku, ki lahko privede do odvzema, in izpodbijanje sklepa o odvzemu pred sodiščem?“

## Vprašanja za predhodno odločanje

### *Prvo vprašanje*

21 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 8(1) Direktive 2014/42 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, na podlagi katere lastnik premoženja, ki je bilo zaseženo kot domnevni predmet, uporabljen za kaznivo dejanje, ali kot domnevna premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem, ki je tretja dobroverna oseba, med sodno fazo kazenskega postopka nima nobene pravice, da pri pristojnem sodišču vloži zahtevo za vračilo navedenega premoženja.

22 Najprej je treba poudariti, da kazniva dejanja, povezana z organiziranim kriminalom in nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, kot so ta v postopku v glavni stvari, spadajo na stvarno področje uporabe Direktive 2014/42.

23 Ta direktiva se namreč v skladu s členom 3(g) in (h) uporablja za kazniva dejanja, zajeta z okvirnima sklepoma 2004/757 in 2008/841, ki se nanašata na kazniva dejanja na področju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami in boja proti organiziranemu kriminalu.

24 Člen 8 navedene direktive, naslovljen „Zaščitni ukrepi“, državam članicam v odstavku 1 nalaga, da morajo v korist oseb, na katere vplivajo ukrepi iz te direktive, zagotoviti pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, zato da se varujejo njihove pravice. S to določb so tako na področju, na katero se nanaša ta direktiva, ponovno potrjene temeljne pravice iz člena 47 Listine, ki med drugim določa, da ima vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu s pogoji, določenimi v tem členu, in zlasti do tega, da se o njegovi zadevi odloča pravično (glej v tem smislu sodbo z dne 21. oktobra 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 in C-863/19, EU:C:2021:864, točka 75).

25 Na prvem mestu, ukrepi iz Direktive 2014/42 se med drugim nanašajo na začasno zavarovanje premoženja, ki je v členu 2, točka 5, te direktive opredeljeno kot „začasna prepoved prenosa, uničenja ali preoblikovanja premoženja, razpolaganja ali prometa z njim ali začasen prevzem skrbništva ali nadzora nad premoženjem“.

26 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da je premoženje iz postopka v glavni stvari ostalo pod nadzorom organov, ki so vključeni v kazenski pregon. Zato je treba, kot je poudarilo predložitveno sodišče, šteti, da zaseg iz postopka v glavni stvari pomeni „začasno zavarovanje“ v smislu te določbe.

27 Na drugem mestu, glede položajev, v katerih Direktiva 2014/42 omogoča začasno zavarovanje premoženja, člen 7 te direktive določa, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da omogočijo začasno zavarovanje premoženja zaradi morebitnega poznejšega odvzema.

28 V tem okviru je treba preučiti, ali je bilo premoženje iz postopka v glavni stvari predmet začasnega zavarovanja zaradi morebitnega poznejšega odvzema v smislu tega člena 7.

29 V zvezi s tem velja, da je v trenutku, ko je bilo premoženje iz postopka v glavni stvari predmet začasnega zavarovanja, lahko prišlo do poznejšega odvzema tega premoženja.

30 Glede RR namreč iz predložitvene odločbe izhaja, da je bila ta najprej obdolžena kaznivega dejanja nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami in da je državni tožilec njeno udeležbo pri tem kaznivem dejanju zavrnil šele pozneje, tako da je bila zadevna oseba opredeljena kot dobroverna tretja oseba, kar je po mnenju predložitvenega sodišča preprečevalo odvzem njenega premoženja na podlagi bolgarske zakonodaje.

31 V zvezi z JG je iz iste predložitvene odločbe razvidno, da je bilo njegovo sodelovanje pri zadevni kriminalni dejavnosti izključeno šele po pregledu dveh zaseženih prenosnih telefonov, ta prenosna telefona in znesek denarja pa so bili predmet začasnega zavarovanja zaradi morebitnega poznejšega odvzema.

32 Ker je bilo zato premoženje RR in JG v trenutku začasnega zavarovanja v skladu z bolgarskim pravom lahko predmet kasnejšega odvzema, položaj teh dveh oseb spada na področje uporabe člena 7 Direktive 2014/42. Zato nanju vpliva ukrep iz te direktive v smislu njenega člena 8(1).

33 Na tretjem mestu, glede okoliščine, da lastnik premoženja, ki je bilo predmet začasnega zavarovanja, med sodno fazo kazenskega postopka nima nobene pravice, da pri sodišču vloži zahtevo za vračilo navedenega premoženja, je treba opozoriti, da člen 8(1) Direktive 2014/42 državam članicam nalaga, da zagotovijo pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, zato da osebe, na katere ta direktiva vpliva, lahko varujejo svoje pravice.

34 V zvezi s tem so zaradi splošne narave besedila te določbe osebe, ki jim morajo države članice zagotoviti pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, ne le tiste, ki so bile spoznane za krive kaznivega dejanja, ampak tudi tretje osebe, na premoženje katerih se nanaša sklep o začasnem zavarovanju (glej po analogiji sodbo z dne 21. oktobra 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 in C-863/19, EU:C:2021:864, točka 76 in navedena sodna praksa).

35 Ta razlaga izhaja tudi iz uvodne izjave 33 Direktive 2014/42, v kateri je v bistvu navedeno, da ta direktiva bistveno vpliva na pravice oseb, in sicer ne le osumljencev ali obdolžencev, ampak tudi tretjih oseb, ki se kazensko ne preganjajo, pri čemer je navedeno, da so te tretje osebe lastniki zadevnega premoženja. Zato je v skladu s to uvodno izjavo treba določiti specifična jamstva in sodna pravna sredstva za varstvo temeljnih pravic teh oseb pri izvajanju navedene direktive (sodba z dne 21. oktobra 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 in C-863/19, EU:C:2021:864, točka 77).

36 Poleg tega je treba člen 8 Direktive 2014/42 razlagati ob upoštevanju uvodne izjave 31 te direktive, v skladu s katero ob upoštevanju, da sklepi o začasnem zavarovanju omejujejo lastninsko pravico, takšni začasni ukrepi ne bi smeli veljati dlje, kot je to potrebno za ohranitev razpoložljivosti premoženja zaradi morebitnega poznejšega odvzema, ter da iz njega izhaja, da bi to lahko zahtevalo sodno presojo, da se zagotovi ohranitev namena sklepa o začasnem zavarovanju.

37 Tak pristop predpostavlja, da lahko dobroverna tretja oseba, ki je lastnica premoženja, ki je predmet začasnega zavarovanja, tudi med sodnim postopkom pristojnemu sodišču predlaga, naj preveri, ali so še vedno izpolnjeni pogoji za začasno zavarovanje tega premoženja. Zato je nacionalna ureditev, ki take možnosti ne določa, v nasprotju s členom 8(1) Direktive 2014/42.

38 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 8(1) Direktive 2014/42 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero, kadar je premoženje predmet začasnega zavarovanja kot domnevni predmet, uporabljen za kaznivo dejanje, ali kot domnevna premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem, lastnik tega premoženja, ki je dobroverna tretja oseba, med sodno fazo kazenskega postopka nima nobene pravice, da pri pristojnem sodišču vloži zahtevo za vračilo navedenega premoženja.

***Drugo vprašanje***

39 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4(1) Direktive 2014/42 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, ki izključuje odvzem premoženja, ki je v lasti dobroverne tretje osebe in se uporablja kot predmet za storitev kaznivega dejanja, tudi če je ta tretja oseba to premoženje dala trajno na voljo obdolžencu.

40 Najprej je treba poudariti, da Evropska komisija uveljavlja nedopustnost tega vprašanja, ker naj ne bi imelo nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora, saj naj bi iz predložitvene odločbe izhajalo, da odvzema v postopku v glavni stvari nikakor ni mogoče izvesti. Bilo bi namreč v nasprotju z nacionalno ureditvijo, če bi se predmet, ki je bil uporabljen za kazniva dejanja iz postopka v glavni stvari, odvzel, čeprav državno tožilstvo ne bi več želelo uporabiti možnosti, da se ta predmet pozneje odvzame, niti ne bi razmišljalo o njej.

41 V zvezi s tem je treba opozoriti, da lahko le nacionalna sodišča, ki odločajo o sporu in ki morajo prevzeti odgovornost za sodno odločbo, ki jo izdajo, glede na posebnosti zadeve presodijo, ali za izdajo sodbe potrebujejo predhodno odločbo in ali so vprašanja, ki jih predložijo Sodišču, upoštevna. Zato je Sodišče, kadar se predložena vprašanja nanašajo na razlago pravila prava Unije, načeloma dolžno odločiti (sodba z dne 13. novembra 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, točka 27 in navedena sodna praksa).

42 V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča zastavijo v pravnem in dejanskem okviru, ki so ga pristojna opredeliti sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, le takrat, kadar je očitno, da zahtevana razlaga pravila Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo koristne odgovore (sodba z dne 13. novembra 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, točka 28 in navedena sodna praksa).

43 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da nacionalna zakonodaja ne dovoljuje odvzema premoženja dobroverni tretji osebi v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari. Predložitveno sodišče pa želi izvedeti ravno to, ali je v tem primeru na podlagi Direktive 2014/42 tak odvzem potreben. Zato ni očitno, da drugo vprašanje nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora, tako da je to vprašanje dopustno.

44 Glede vsebine je treba opozoriti, da člen 4(1) Direktive 2014/42 med drugim določa odvzem „predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja“ v smislu člena 2, točka 3, te direktive, s pridržkom pravnomočne obsodbe za kaznivo dejanje.

45 Vendar čeprav se ta določba izrecno nanaša na predmete, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in pravnomočno obsodbo za kaznivo dejanje, njeno besedilo ne določa, ali mora biti predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje, nujno v lasti obsojenca.

46 Za razlago določbe prava Unije mora Sodišče v skladu s svojo ustaljeno sodno prakso upoštevati ne le njeno besedilo, ampak med drugim tudi sobesedilo, v katero se ta določba umešča (glej v tem smislu sodbo z dne 24. marca 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, točka 37 in navedena sodna praksa).

47 V obravnavanem primeru je treba glede sobesedila, v katero se umešča člen 4(1) Direktive 2014/42, navesti, da člen 5 te direktive, ki se nanaša na „razširjen odvzem“, v odstavku 1 določa, da se lahko ta odvzem nanaša le na „premoženje, ki je v lasti osebe, obsojene za kaznivo dejanje“, tako da je premoženje tretjih oseb s področja uporabe tega člena izključeno.

48 Člen 6 navedene direktive se sicer izrecno nanaša, kot potrjuje njegov naslov, na „odvzem [premoženja] tretji osebi“, vendar pa se ta člen nanaša le na „premoženjsko korist“, in ne na „predmete, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja“, tako da ta člen nikakor ne more biti podlaga za odvzem predmeta, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje, v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari.

49 V uvodni izjavi 15 Direktive 2014/42, ob upoštevanju katere je treba razlagati člen 4 te direktive, je navedena obveznost obvestitve osumljencev in obdolžencev o postopku odvzema, ne da bi bile tretje osebe kakor koli omenjene.

50 Iz teh različnih določb izhaja, da ker je odvzem premoženja tretjih oseb predviden le v položajih iz člena 6 Direktive 2014/42, se lahko odvzem premoženja iz člena 4(1) te direktive nanaša le na premoženje osumljencev in obdolžencev.

51 Okoliščina, ki jo navaja predložitveno sodišče, in sicer da je obdolženec premoženje trajno uporabljal, ne more omogočiti odvzema tega premoženja na podlagi člena 4(1) Direktive 2014/42, če je to v lasti dobroverne tretje osebe.

52 Vsekakor in ker nacionalna ureditev ne dopušča odvzema premoženja dobrovernim tretjim osebam v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da direktiva sama po sebi ne more ustvarjati obveznosti za posameznika in se torej nanjo kot tako pred nacionalnim sodiščem proti njemu ni mogoče sklicevati (sodba z dne 24. junija 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, točka 65 in navedena sodna praksa).

53 Glede na navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 4(1) Direktive 2014/42 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki izključuje odvzem premoženja, ki je v lasti dobroverne tretje osebe in se uporablja kot predmet za storitev kaznivega dejanja, tudi če je dala ta tretja oseba to premoženje trajno na voljo obdolžencu.

### *Tretje vprašanje*

54 Glede na odgovor na drugo vprašanje na tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

## Stroški

55 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

1. **Člen 8(1) Direktive 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero, kadar je premoženje predmet začasnega zavarovanja kot domnevni predmet, uporabljen za kaznivo dejanje, ali kot domnevna premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem, lastnik tega premoženja, ki je dobroverna tretja oseba, med sodno fazo kazenskega postopka nima nobene pravice, da pri pristojnem sodišču vloži zahtevo za vračilo navedenega premoženja.**

2. **Člen 4(1) Direktive 2014/42 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki izključuje odvzem premoženja, ki je v lasti dobroverne tretje osebe in se uporablja kot predmet za storitev kaznivega dejanja, tudi če je dala ta tretja oseba to premoženje trajno na voljo obdolžencu.**

Podpisi